

DEKLARACE 3. zasedání GRÉMIA

Stanovisko Grémia Nadačního fondu, využij svůj talent k problémům uplatnění iniciativ tvůrčích jednotlivců v podpoře cílů ČR v jejím vědeckém, hospodářském a sociálním postavení ve světové konkurenci

Naše stanovisko a navazující doporučení vycházejí z vážných starostí o způsobu řízení změn k dosažení vládou schválených cílů v postavení ČR ve světové ekonomice.

Naše stanovisko k řízení státu vychází z práce Grémia Nadačního fondu, využij svůj talent, které se zabývá úlohou jednotlivců v rozvoji vědy a průmyslu jako jednoho z významných okruhů pro získání konkurenceschopnosti. Z toho vyplývá náš návrh k přijetí opatření na úrovni vlády s využitím jejich možností, zdrojů, kapacit orgánů určených pro řízení státu. Motivem doporučení je lepší využití metod a prostředků informatiky v procesech rozhodování a řízení lidí s cílem jejich využití k podílu na cílech státu.

Doporučujeme:

1. Redukovat množství usnesení vlády a v nich s obrovským množstvím tzv. opatření s odpovědností za jejich plnění ministerstvům – úřadům a ne výkonným osobám ((dle služebního zákona). Jako cestu k racionálnímu rozhodování navrhujeme vybrat zásadní klíčová opatření nutných k plnění cílů vlády a k nim přiřadit konkrétní osoby ze jmenovaných ministerstev a poskytnout pro dané úkoly organizační a finanční prostředky a tím dosáhnout posílení jejich pravomoci a odpovědnost za jejich splnění. Ověřit při tom jejich schopnost a vůli k plnění jejich plnění s využitím možností a pravidel služebního zákona formou ověření schopností a uplatnění kontrolních systémů za plnění úkolů. Redukovat počet placených poradních orgánů vlády a ministrů.

2. Upravit nebo doplnit e-gouvernement z dosavadní úlohy distribuce dokumentů na systém řízení cílů a prostředků státu a jeho orgánů způsobem vytvářející systém přípravy a plnění úkolů z vládních usnesení a kontroly jejich plnění k zajištění kontinuity řízení. Odstranit tím anonymitu řízení a kontroly činností směřující k plnění cílů vlády s cílem změnit postavení ČR v ekonomice i ve vědě.

3. V souvislosti s důrazem na úlohu jednotlivce k dosažení úspěchu celé společnosti prověřit systém řízení vědy s uplatněním akademické svobody v rozhodování o obsahu výzkumné činnosti.

Respektovat odpovědnosti za výsledky základního výzkumu a zplnomocnit orgány ČSAV a vedení vědeckých pracovišť k rozhodování o programech základního výzkumu a svěřit jim plně finanční prostředky k tomu určené ve státním rozpočtu. Propojit přímými vazbami výzkumných cílů ústavů AV ČR a Center výzkumu s ohledem na potřeby transferu poznatků do praxe. Přejít na systém transferu poznatků pomocí osobní mobility na řešení pokroku průmyslu. Upravit k tomu potřebná pravidla na straně firem a výzkumných a školských pracovníků a studentů. Přizpůsobit tomu úlohu doktorandů technických Univerzit. Podmínky mobility upravit opatřeními MF a MPSV v zaměstnávání tvůrčích pracovníků – nositelů nových poznatků do praxe.

4. Analyzovat a prověřit způsob „administrativního“ řízení Vysokých škol, uvěřit ve schopnosti Univerzit jako center vzdělanosti a soustředit vliv státu na vytváření podmínek pro jejich strategické a finanční zabezpečení jako základních prvků pro rozvoj společnosti. Technické univerzity pokládat za prostředky pro rozvoj technologií a rozvoje průmyslových odvětví a oborů ne jen center základního výzkumu, ale zejména s důrazem na oblasti ověření a získání nových technologií pro průmyslový

Využij svůj talent. Nadační fond

rozvoj i v této oblasti práva a zodpovědnosti univerzit v uplatnění jejich akademických svobod a to v oblasti řízení i financování.

Podpořit rozvoj středního a odborného školství jako jeden z významných prvků technologického a řemeslného rozvoje zejména a s přihlédnutím k vlivům informatiky a automatizace (Industry 4.0). Dát dostatek prostoru a podmínek i zodpovědnosti vedení jednotlivých škol k rozvoji řemesel, pro které jsou založeny. Vytvořit podmínky pro podporu rozvoje talentů a jejich iniciativ jako mezigenerační transfer schopností a dovedností.

Závěr:

Prosíme, aby naše upozornění bylo bráno vážně, a jsme připraveni přispět k řešení a odstranění zpoždění za světovým rozvoje, které může být odstraněno zejména a hlavně změnami v řízení založené na svěření zodpovědnosti za plnění jednotlivých cílů společnosti těm, kdo jsou za to společensky zodpovědní. Soustavně a cílevědomě vytvářet podmínky pro uplatnění lidského potenciálu ČR v rozvoji vědy, vzdělávání, průmyslu a hospodářského rozvoje na světové úrovni. ČR má pro tento cíl všechny předpoklady.

Stanovisko je určeno pro současného i budoucího předsedu a členy vlády.

V Praze dne 10. května 2017

Stanovisko Správní rady.:

Je skutečností, že vláda přijala sice mnoho dokumentů a v nich opatření se stanovenou odpovědností za jejich plnění na ministerstvech. Opatření, kterých bylo přijato, několik tisíc se staly nepřehlednými a s definováním „co by se mělo“ bez jasných cílených a termínovaných úkolů, se staly nedostatečným prostředky pro řízení státu a jeho vazeb na podporu konkurenceschopnosti...

Přijímaná opatření jsou často formulována v obecné rovině a jen obtížně lze vyhledat osobní zodpovědnost za jejich splnění a navíc nejsou specifikovány nástroje na jejich splnění a termíny plnění často úplně chybí.

Opatření na uplatnění Deklarace a členů Grémia:

1. Posílit úlohy jednotlivce v hospodářském rozvoji státu využitím potenciálu Grémia dokončením organizačních opatření umožňující posun aktivit Grémia do oblasti spolupráce formou projektové aktivity založené na zmapování národních sil směřované na cíle vlády v posilování konkurenceschopnosti ve světové soutěži.

2. Zajistit výzkumně orientované programy na řešení systému podpory růstu vědeckého, odborného a sociálního potenciálu ČR a s nimi svázaných osobností jako nositelů rozvojových programů. Definovat a organizačně a finančně zajistit podmínky pro realizaci výzkumných závěrů opatřeními v řízení vědy, státu a vytváření řídicích struktur pro dosažení cílů státu.

Jako první krok definovat realizační postup předložením projektu do programu TAČRu ETA a zajistit na něm spolupráci.

Zvážit vznik Institutu pro výzkum systému vzniku potenciálu tvůrčích lidí a schopností zajišťující systémy splňující podmínky využití LIDSKÉHO POTENCIÁLU PRO DLOUHODOBÉ CÍLE ČR.

Plán opatření je součástí návrhu do plánu NFTalent.

Stanoviska členů Grémia k plánům činnosti NF Talent.

Stanovisko Prof. Vavřína:

- Je jistě pravda, že vláda (a různé více či méně relevantní nižší orgány) přijaly velké množství usnesení, různé právní síly. Z toho plyne řada mantinelů (více či méně kladných či záporných doplňků), které by měli autoři projektů (počínaje školními, přes regionální, státní až po evropské) při většině žádostí připojit. To samozřejmě značně komplikuje rozdělovací a hodnotící procesy a působí hlavně odrazujícím efektem. Současný stav administrativy (bohatě vybavené zejména počítačovou technikou) k tomu přímo vybízí a v mnoha případech **za mnohomluvně sestavených textech už nepřináší takřka nic nového. Nevidím však jiné cesty, než usilovat o maximální stručnost popisů, doprovodných materiálů a všech deklarovaných příloh.**
- **Prvořadý musí být požadavek odborné úrovně všech zúčastněných orgánů**, počínaje hodnotiteli podávaných žádostí o podporu až po grémia, která rozhodují a distribuci finančních prostředků (s uvážením prioritních vědních a technických oblastí.) Víím, že vzhledem k velikosti české vědecké a umělecké komunity, kde se prakticky všichni aktéři navzájem znají, existují různé kladné i záporné vazby, je splnění požadavku obecné objektivitivy velmi iluzorní.
- Úspěšnost našeho Fondu je v současné době negativně ovlivňována klesající demografickou křivkou a potřebou kvalifikovaných pracovních sil na trhu. Studenti VŠ (a mnohdy již na Středních školách) jsou personálními pracovníky různých podniků vyhledávání, takže osoby byť s průměrnými schopnostmi a tudíž i menším příslibem pracovní úspěšnosti po dokončení vzdělávacího procesu získávají bez vlastního přičinění možnost zapojení do pracovního procesu. V tomto bodě by mohli pozitivně působit pedagogové, kteří mají dostatek důvěry studentů i procesy podpory rozvoje talentů..

To je asi to hlavní, co si myslím o možnostech takových podpůrných orgánů, jako je navržený a usilovně budovaný Fond na podporu úlohy vědy a její spolupráce s průmyslem..

S pozdravem Petr Vavřín.

Stanovisko prof. Václavíka

Zasílám několik poznámek k našemu telefonickému rozhovoru o přijetí programu NCK Radou vlády pro VVI a následně vládou ČR:

- V Centrech kompetence na podporu spolupráce výzkumu s průmyslem je řešen i povolený podíl smluvního výzkumu výzkumných organizací. Je k tomu aplikováno nařízení GBER Evropské komise. Dle výkladu MŠMT si smí VO vydělat smluvním výzkumem (výzkum na zakázku od výrobního podniku) **pouze 20% svého obrátu**. Přitom výklad této vyhlášky u nás není jednotný – některé instituce počítají smluvní výzkum do hlavní činnosti VO, jiné nikoliv.

V novém programu NCK (Centra kompetence) chceme hodnotit činnost VO jako významného nástroje pro rozvoj ekonomiky zejména podle dosažené výše smluvního výzkumu (to je žádoucí z hlediska konkurenceschopnosti ČR).

Závěr:

Je třeba rychle sjednotit výklad GBERu a povolit vyšší procento smluvního výzkumu. Aby bylo dosaženo žádoucího cíle – prohloubení spolupráce vědy a průmyslu.

Využij svůj talent. Nadační fond

Např. Němci z Fraunhoferova ústavu, který je ukázkou racionálního přístupu k podpoře uplatnění vědy jako investice do národní ekonomiky a do posílení konkurenceschopnosti, mi řekli, že měli loni 45% obratu ze smluvního výzkumu. Podíl našeho ústavu je vyšší a je pro rozvoj českých strojírenských oborů významný a užitečný.

Nejsme zase papežštější než papež?

Jde o stále trvající nepochopení úlohy výzkumu pro rozvoj národní ekonomiky. Náprava situace v efektivnosti spolupráce vědy a průmyslu přijetím Center kompetence není stále dosažena a vyžaduje kvalifikované řešení na úrovni orgánů zodpovědných za oblast vědy a jejího uplatnění v rozvoji ČR.

Miroslav Václavík

Stanovisko Ing, Mejzlík

Poznámky k plánům činnosti NF Talent – 3. zasedání Grémia 15. 05. 2017 Vše moudré již bylo řečeno, je na čase to říci znovu (Goethe). Takže níže uvádím body, které nejsou nové, nicméně je podle mého názoru potřebné je vzít do úvahy.

- Je nutno narovnat ekonomické prostředí v oblasti státem/EU financovaných výzkumných aktivit. Nechybí technická způsobilost posuzovatelů, ale objektivní hodnocení přínosů příslušného výzkumu pro rozvoj hospodářského růstu, tedy jejich obchodní způsobilost. Navíc, prezence klientelizmu v uzavřené komunitě a tím zneužívání prostředků je nasnadě.
- Současný dostatek zdrojů by se neměl prohosподаřit na nekoordinované utrácení peněz jako takové. Dělat to co je potřebné, a co nám v budoucnosti přinese profit a ne to, na co máme kapacity.
- O tom, co je potřeba zkoumat, by neměli rozhodovat dodavatelé (Univerzity a AV ČR) ale odběratelé. Proces sebehodnocení není z hlediska řízení optimální. Zde by mělo nastoupit koordinované a kvalifikované úsilí státních orgánů.
- Ustanovit jednoduchý, pragmatický a transparentní proces pro řízení VV s jasnými kritérii úspěchu. Přejít od ekonomický kritérii zaměřených na vstupy na výsledkově orientované výstupy/výsledky. Cílem musí být konverze inovativních idejí do profitabilních výsledků.
- Zeštíhlit a zlevnit proces obsluhy fondů na výzkum. Poučit se od nadnárodních společností, které jsou schopny dosáhnout lepšího výsledku při vynaložení nízkých jednotek procent objemu prostředků.
- Odstranit administrativní překážky pro rozvoj přímé spolupráce s aplikační sférou (viz příspěvek Prof. Václavíka z května 2017 a Prof. Grmely 25. 10. 2016 (např. omezení 20 % na smluvní výzkum VO, zákon o registru smluv, pořizování investic, náročnost schvalovacího procesu a administrativně náročná kontrola výsledkově irelevantních parametrů procesu). To všechno logicky vytěsňuje zdravé průmyslové podniky z této spolupráce.
- Doplnit nesmyslně rozsáhlé dokumenty z oblasti VV a horizontem dekád (Průmysl 4.0) jasným transparentním dokumentem s horizontem 3-5 let se stanovením priorit (a jejich financování).
- Rozvoj talentů bez finančních prostředků je obtížný, ne-li nemožný. Jak celý proces zorganizovat a proč by vůbec měl talent do takového procesu vstupovat, když kolem je spousta nabídek na trhu práce? Co musí NF udělat je „vyšlapání cesty“ – umožnit talentu přes existující síť NF najít vhodné prostředí pro jeho rozvoj. Ti kteří o talenty mají zájem, by takovou podporu jistě ocenili a využili. I pro ně je třeba vytvořit podmínky pro vstup talentů do jejich činnosti..
- Jen je třeba konat a vytvořit tomu podmínky .

Doc. Ing. Miroslav Mejzlík, CSc

Stanovisko Doc. Malach

1.1. Rekonstrukce technického vzdělávání na všech stupních škol a v celoživotním vzdělávání, počínaje rámcovými vzdělávacími programy ZŠ, včetně přípravy a odměňování učitelů

1.2. Ve srovnání s jinými obory chybí odpovídající instituce. Obnovit proto v nové podobě Pedagogický ústav Akademie ČR

2.1. Přispět k zamezení válečných konfliktů, které způsobují obrovské lidské i materiální ztráty. Posílit rozvoj přátelství a tolerance mezi lidmi a mezi národy.

Zdraví Antonín Malach. Omluva: byl jsem na svatbě vnučky.

Stanovisko Ing. Očko

Několik podnětů pro řešení v rámci činnosti Grémia, jak jsme o nich hovořili 10. 5. 2017 na jednání s vedoucí skupiny č. 1 paní Ing Orgoníkovou a s Ing. Chaloupkou o úloze Grémia.

- Pomoci definovat českou pozici vůči přípravě nového rámcového programu EU na podporu výzkumu, vývoje a inovací (následovníka programu Horizont 2020). Rámcové programy EU na podporu VaV jsou klíčovým nástrojem podpory excelentního výzkumu na evropské úrovni. Míra participace českých subjektů, resp. jejich úspěšnost, je nižší než v případě starých členských zemí. To má mnoho různých příčin, nicméně jednou z nich je skutečnost, že tyto rámcové programy mají dlouhodobou kontinuitu a schémata podpory vznikala často v době před vstupem ČR do EU. Také angažovanost některých starých členských zemí ve vyjednávání podmínek nového období i následně ve vyjednávání workprogramů je vysoká. Pro zajištění svých zájmů je vhodné, aby Česká republika deklarovala své cíle ve vyjednávání o novém rámcovém programu a prosazovala je na úrovni evropských institucí.

- Podobně tak je potřebné definovat strategii ČR v oblasti podpory VaV ze strukturálních fondů EU (fondů ESIF) v novém programovacím období EU (2020+). Objem prostředků z těchto fondů bude celkově výrazně nižší než je v tomto období, přičemž vystoupení Velké Británie z EU toto snížení prostředků dále umocňuje. Podpora VaV by v novém programovacím období měla patřit ke klíčovým prioritám podpory z fondů ESIF. Musí být však více zacílena a vést k efektivnímu využití současné výzkumné infrastruktury k užšímu propojení s aplikační sférou a se zaměřením

- Posílit důraz na aplikaci výsledků VaV v praxi. V rámci činnosti poskytovatelů účelové podpory VaV podpořit takové kroky, které povedou k vyšší efektivitě přenosu výsledků projektů VaV do praxe a podpoří růst konkurenceschopnosti české ekonomiky a kvalitu života české společnosti.

- Umožnit v podpoře VaV další možnosti podpory, které zvýší motivaci soukromých firem pro investice do VaV. Zejména pak revolvingové finanční nástroje, jež umožní mimo jiné zvýšit pákový efekt prostředků vkládaných státem do VaV a zároveň zvyšují motivaci soukromých subjektů vkládat vlastní prostředky, jsou potřebným typem podpory, který zatím v oblasti podpory VaV chybí. Vhodně

Využij svůj talent. Nadační fond

je také zavést další schémata, která umožní vkládat soukromé prostředky do výzkumu realizovaného v rámci výzkumných organizací.

Závěr:

Pokud bude třeba, rád se dále budu věnovat rozpracování výše uvedených či doplnění dalších námětů pro rozvoj české ekonomiky a společnosti, zejména v oblasti podpory VaVaI.